การศึกษาและประเพณีไหว้ครู

และ

ระเบียบการ

ของ

โรงเรียนนาฏศิลป กรมศิลปากร

กรมศิลปากรพิมพ์

พ.ศ. ๒๕๐๕

หนังสือชุดวรรณคดีไทย

ฉบับชำระใหม่

จัดพิมพ์เป็นเล่มแล้ว

๑. *ประวัติและโคลงกำศรวลศรีปราชญ์* เล่มละ ๑๐ บาท

๒. *นิราศพระบาท* ของ *สุนทรภู่* เล่มละ ๑๐ บาท

๓. *บุณโณวาทคำฉันท์* ของ *พระมหานาค* เล่มละ ๑๐ บาท

๔. *อนิรุทธคำฉันท์* (ปกอ่อน) เล่มละ ๗.๕๐ บาท

๕. *วรรณคดีสัญจัย* (ปกอ่อน) เล่มละ ๑๕ บาท

๖. *บทกวีนิพนธ์ของพระศรีมโหสถ*
(ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒) เล่มละ ๑๐ บาท

๗. *รำพันพิลาป* ของ *สุนทรภู่* เล่มละ ๑๐ บาท

๘. *นิราศพระแท่นดงรัง* ของ *สามเณรกลั่น* เล่มละ ๑๐ บาท

๙. *นิราศพระแท่นดงรัง* ของ *นายมี* เล่มละ ๑๐ บาท

๑๐. *นิราศพระประธม* ของ *สุนทรภู่* เล่มละ ๑๐ บาท

๑๑. *สมุทรโฆษคำฉันท์* เล่มละ ๒๐ บาท

๑๒. *เตลงพ่าย* (ปกอ่อน) *พระนิพนธ์สมเด็จ ฯ*
กรมพระปรมานุชิตชิโนรส เล่มละ ๑๐ บาท

๑๓. *เจ้าฟ้าธรรมธิเบศ–พระประวัติ*
และพระนิพนธ์บทร้อยกรอง เล่มละ ๒๐ บาท

กำลังจัดพิมพ์ *โคลงนิราศสุพรรณ* ของ *สุนทรภู่ ฯลฯ*

ผู้สนใจโปรดติดต่อซื้อได้

ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร

การศึกษาและประเพณีไหว้ครู

และ

ระเบียบการ

ของ

โรงเรียนนาฏศิลป กรมศิลปากร

กรมศิลปากรพิมพ์

พ.ศ. ๒๕๐๕

การศึกษาและประเพณีไหว้ครู

และ

ระเบียบการ

ของ

โรงเรียนนาฏศิลป กรมศิลปากร

กรมศิลปากรจัดพิมพ์

พ.ศ. ๒๕๐๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เสด็จประทับเบื้นประธานในพิธีไหว้ครูโขน ละคอน และดนตรี

ณ โรงเรียนนาฏศิลป กรมศิลปากร

เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๔

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ
ทรงมีพระราชปฏิสันถารกับเจ้าหญิงอเล็กซานดราแห่งเคนท์ ในระหว่างหยุดพักทอดพระเนตร
การแสดงนาฏศิลปของกรมศิลปากร ณ หอประชุมวัฒนธรรม เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๒

พระเจ้าเฟรเดริค ที่ ๙ และ พระราชินีอินกริด แห่งเดนมาร์ค
โปรดพระราชทานช่อดอกไม้แก่คณะนาฏศิลป์นของกรมศิลปากร ภายหลังทอดพระเนตรการแสดง
นาฏศิลปของกรมศลปากร ณหอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๕

การศึกษาและประเพณีไหว้ครู

ของ

โรงเรียนนาฏศิลป กรมศิลปากร

ที่ตั้งของโรงเรียน

โรงเรียนนาฏศิลป ตั้งอยู่ตำบลท่าช้างวังหน้า อำเภอพระนคร จังหวัดพระนคร จัดเป็นสหศึกษาและเป็นสถานศึกษาแห่งเดียวของราชการในประเทศไทย ที่ให้การศึกษาทั้งนาฏศิลปและดุริยางคศิลป ขึ้นอยู่ในความอำนวยการของกรมศิลปากร แต่ก่อนสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี แต่ในปัจจุบันขึ้นอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ

ประวัติและความมุ่งหมาย

โรงเรียนนี้ตั้งขึ้นโดย พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ ซึ่งเป็นอธิบดีคนแรกของกรมศิลปากร ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง และได้เปิดสอนเป็นครั้งแรก เมื่อ

วันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ โดยให้ชื่อว่า "โรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์" ครั้นต่อมาเมื่อพ.ศ.๒๔๗๘ ทางราชการมีความประสงค์ที่จะให้ยรรดาศิลปทางโขนละคอนและดนตรีมารวมอยู่ในสังกัดเดียวกัน จึงได้โอนครูอาจารย์ทางนาฏศิลปและดุริยางคศิลปกับทั้งศิลปิน ซึ่งแต่เดิมเป็นศิลปินประจำราชสำนักของพระมหากษัตริย์ รวมทั้งเครื่องดนตรีและเครื่องโขนเครื่องละคอนของหลวงบางส่วน จากกระทรวงวัง ให้มาอยู่ในสังกัดกรมศิลปากร ด้วยเหตุนั้น กรมศิลปากรจึงปรับปรุงแก้ไขการศึกษาของโรงเรียนนี้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยจัดให้นักเรียนของโรงเรียนนี้ได้ศึกษานาฏศิลปและดุริยางคศิลป จากครูอาจารย์และศิลปินที่รับโอนมาจากกระทรวงวัง และรวมการศึกษาของโรงเรียนนี้เข้าเป็นแผนกหนึ่งของโรงเรียนศิลปากร เรียกชื่อเฉพาะแผนกว่า "โรงเรียนศิลปากร—แผนกนาฏดุริยางค์" ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๘๕ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนสังคีตศิลป" การศึกษาของโรงเรียนนี้ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อความก้าวหน้ามาโดยลำดับ แต่เนื่องจากอุปสรรคบางประการและภัยจากมหาสงครามโลกครั้งที่ ๒ การศึกษาของโรงเรียนนี้จึงหยุดชะงักไปชั่วระยะ

หนึ่งและไม่เจริญก้าวหน้ามาตามสมควรแก่กาลเวลาที่ผ่านไป

ภายหลังสิ้นสุดมหาสงครามโลกครั้งที่ ๒ แล้ว กรมศิลปากร โดยคำสั่งของนายกรัฐมนตรี ได้แก้ไขปรับปรุงการศึกษาของโรงเรียนนี้ขึ้นใหม่ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๘ และขนานชื่อใหม่ว่า "โรงเรียนนาฏศิลป" มีวัตถุประสงค์สำคัญ ๓ ประการ คือ :—

๑. เพื่อเป็นสถานศึกษานาฏศิลปและดุริยางคศิลปของราชการ

๒. เพื่อบำรุงรักษาไว้และเผยแผ่นาฏศิลปและดุริยางคศิลปประจำชาติไทย

๓. เพื่อให้ศิลปินทางดนตรีและโขนละครภายในประเทศ มีฐานะเป็นที่นิยมยกย่องดังในนานาประเทศ

หลักการศึกษาของโรงเรียนนาฏศิลป

เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ๓ ประการดังกล่าวนั้น โรงเรียนนาฏศิลปของกรมศิลปากรในบัดนี้ ได้กำหนดหลักการศึกษาเป็น ๒ แผนก คือ (ก) **สามัญศึกษา** และ (ข) **ศิลปศึกษา** ซึ่งโรงเรียนนี้ได้ดำเนินการไปพร้อมกันทั้ง ๒ แผนก

(ก) หลักสูตรสามัญศึกษาของโรงเรียนนาฏศิลป

สามัญศึกษาของโรงเรียนนาฏศิลป ดำเนินการศึกษาตามหลักสูตรประมวลการสอนฝ่ายสามัญศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวนปีการศึกษาของแต่ละชั้นก็กำหนดตามจำนวนปีของสามัญศึกษา เช่นเดียวกับที่ดำเนินการศึกษากันอยู่โดยทั่วไปในโรงเรียนสามัญศึกษาซึ่งสังกัดอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดการศึกษาเป็น ๓ ชั้น คือ :—

(๑) *นาฏศิลป ชั้นต้น* กำหนดเวลาเรียน ๖ ปี เทียบเท่ามัธยมศึกษา

(๒) *นาฏศิลป ชั้นกลาง* กำหนดเวลาเรียน ๓ ปี เทียบเท่าเตรียมอุดม

(๓) *นาฏศิลป ชั้นสูง* กำหนดเวลาเรียน ๒ ปี เทียบเท่าอุดมศึกษา

โดยปรกติ การศึกษาวิชาสามัญของโรงเรียนนาฏศิลป กำหนดให้นักเรียนได้ศึกษาเล่าเรียนกันตลอดชั่วโมงในตอนเช้า

(ข) หลักสูตรศิลปศึกษาของโรงเรียนนาฏศิลป

ศิลปศึกษาของโรงเรียนนาฏศิลป ดำเนินการศึกษาทางศิลปทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี ตามหลักสูตรของกรมศิลปากร ในปัจจุบันนี้ แบ่งออกเป็น ๖ สาขา คือ

(๑) **นาฏศิลปไทย :** โขน ระบำ และ ละครรำ (รวมทั้งละครใน ละครนอก ละครดึกดำบรรพ์ และนาฏกรรมไทยอื่น ๆ)

(๒) **ดุริยางค์ไทย :** ปี่พาทย์ เครื่องสาย และมโหรี ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

(๓) **คีตศิลปไทย :** ขับร้องเพลงชั้นเดียว, ๒ ชั้น, ๓ ชั้น, เพลงเถา, เพลงตับ, เพลงเรื่อง, เพลงโขนละคอน, ขับเสภา, พากย์และบอกบท ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

(๔) **ดุริยางค์สากล :** ฝึกโสตประสาท บันทึกเสียงดนตรีที่ฟัง, ขับร้อง, ปฏิบัติ Piano และเครื่องดนตรีประจำวงดุริยางค์ซิมโฟนี ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

(๕) **คีตศิลปสากล :** ขับร้องเพลงเดี่ยว, เพลงหมู่, ปฏิบัติ Piano, ทฤษฎีและประวัติดุริยางค์

สากล, ภาษาต่างประเทศ, ผิวโสตประสาท, จิตวิทยา และ สรีรศาสตร์ ในส่วนที่เกี่ยวกับอวัยวะออกเสียง

(๖) **นาฏศิลปสากล** : (ยังมิได้เปิดสอน อาจจัดการศึกษาในภายหน้า)

ศิลปศึกษาทั้ง ๖ หรือ ๕ สาขานี้ แบ่งชั้นและกำหนดจำนวนปีการศึกษา อนุโลมตามหลักสูตรสามัญศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดแบ่งศิลปตามสาขาเหล่านั้นเข้าบรรจุไว้เป็นประจำในปีการศึกษาทุกชั้น

นักเรียนของโรงเรียนนี้ อนุญาตให้เลือกศึกษาศิลปได้คนละ ๒ สาขา คือ นักเรียนคนหนึ่งให้เลือกศึกษาเป็นศิลปเอกอย่าง ๑ และศิลปโทอย่าง ๑ ทั้งการเลือกนั้นให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของโรงเรียนด้วย แม้จะสมัครเรียนศิลปตามสาขาที่ตนเลือกแล้วก็ตาม แต่นักเรียนทุกคนทุกสาขาศิลป จะต้องเข้าฝึกเสียง (Voice Training) หัดอ่านและหัดเขียนตัวโน้ต ซึ่งโรงเรียนกำหนดไว้เป็นหลักสูตรทั่วไปของโรงเรียนอีกด้วย

โดยปรกติ การศึกษาศิลปของนักเรียนนาฏศิลป กำหนดให้เล่าเรียนฝึกหัดตลอดชั่วโมงในตอนบ่ายของวัน ซึ่งนักเรียนแต่ละพวกจะต้องแยกกันไปศึกษาและทำการฝึกหัดตามสาขาศิลปที่ตนเลือกเรียน ครั้นถึงภาคกลางของปีการศึกษา เป็นระยะใกล้เวลาที่จะนำศิลปออกแสดงให้ประชาชนชม ณ โรงละคอน นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมในศิลปศึกษาเป็นอย่างดี ย่อมจะได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมเป็นตัวแสดงในนาฏกรรมเรื่องต่าง ๆ ซึ่งอาจเพิ่มชั่วโมงการฝึกหัดและซักซ้อมมากขึ้นโดยลำดับ จนถึงเวลาออกแสดงนาฏกรรมเรื่องนั้น ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้

การจัดรับนักเรียนเข้าชั้น

(๑) **นาฏศิลป ชั้นต้น:** รับนักเรียนชายและหญิงผู้เรียนจบชั้นประถมปีที่ ๔ จากโรงเรียนทั่วไป มีอายุไม่เกิน ๑๓ ปี เข้าศึกษาชั้นต้นปีที่ ๑ และศึกษาต่อไปตามหลักสูตรสามัญศึกษาดังกล่าวแล้ว โดยลำดับชั้นพร้อมทั้งฝึกหัดศิลปศึกษาเป็นศิลปอย่างเอกและอย่างโท

ตามสาขาที่ตนเลือกเรียนดังกล่าวแล้ว จนถึงนาฏศิลป ชั้นต้นปีที่ ๖ รวม ๖ ปี นักเรียนผู้เรียนจบและสอบได้ตามหลักสูตร ย่อมได้รับประกาศนียบัตรนาฏศิลปชั้นต้น ปีที่ ๖

(๒) **นาฏศิลป ชั้นกลาง :** รับนักเรียนชายและหญิง ผู้เรียนจบตามหลักสูตรนาฏศิลป ชั้นต้น ของโรงเรียนนี้ เข้าศึกษาตามหลักสูตรสามัญศึกษาดังกล่าวแล้ว โดยลำดับปี และศึกษาศิลป เป็นศิลปอย่างเอกและอย่างโท ต่อจากที่ได้เลือกเรียนมาแล้วในนาฏศิลป ชั้นต้น มีกำหนด ๓ ปี นักเรียนผู้เรียนจบและสอบได้ตามหลักสูตร ย่อมได้รับประกาศนียบัตรนาฏศิลปชั้นกลาง ปีที่ ๓

(๓) **นาฏศิลป ชั้นสูง :** รับนักเรียนชายและหญิง ผู้เรียนจบตามหลักสูตรนาฏศิลป ชั้นกลาง ของโรงเรียนนาฏศิลป ซึ่งสอบได้วิชาละ ๖๐ % ทั้งฝ่ายสามัญศึกษาและศิลปศึกษา นาฏศิลปชั้นสูงนี้มีกำหนดเวลาเรียน ๒ ปี นักเรียนจะต้องศึกษาทั้งสามัญศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าวแล้ว และศึกษาทั้งศิลปศึกษาชั้นสูงตามสาขาศิลป ต่อ

จากที่ตนเลือกเรียนมาในชั้นต้นและชั้นกลาง นักเรียนผู้เรียนจบและสอบได้ตามหลักสูตรย่อมได้รับประกาศนียบัตรของผู้สำเร็จนาฏศิลป์ชั้นสูง

พิธีไหว้ครูประจำปีของโรงเรียนนาฏศิลป์

โรงเรียนนี้มีพิธีพิเศษที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำปีอยู่อย่างหนึ่ง คือ พิธีไหว้ครูนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์* พิธีไหว้ครูประจำปีนี้เป็นพิธีที่ศิลปินทางโขนละครและดนตรีได้ปฏิบัติสืบต่อเป็นประเพณีกันมาแต่โบราณช้านาน มีกำหนดนิยมให้จัดทำในวันพฤหัสบดี ซึ่งนับถือเป็นวันครู ถ้ายังมิได้ทำ "*พิธีไหว้ครู*" และ "*พิธีครอบ*" เสียก่อนแล้ว บรรดาครูอาจารย์ทางศิลป์ก็ไม่กล้าสอนเพลงหน้าพาทย์ดนตรีบางเพลงและท่ารำบางท่าให้แก่ศิษย์ ซึ่งนับถือกันว่าเป็นเพลงและท่ารำที่ศักดิ์สิทธิ์ อาจเป็นผลร้ายแก่ครูผู้สอนและแก่ศิษย์เองด้วย และถ้าเกิดอุบัติเหตุดังกล่าวขึ้น ก็เรียกกันว่า "*ผิดครู*" หรือ "*แรงครู*" ในการพิธีนี้ ศิลปินทางโขนละครจะจัดตั้งโต๊ะมีเครื่องบูชาและอัญเชิญศีรษะพระฤาษี (คือ ภรตมุนี ผู้เป็น

* ในปัจจุบัน มีโรงเรียนสามัญและสถานศึกษาหลายแห่ง กำหนดให้มีพิธีไหว้ครูเป็นประจำปีกันขึ้นโดยมากแล้ว

ปฐมาจารยแห่งนาฏศิลป) และหัวโขนชนิดต่าง ๆ กับเครื่องสวมหัวสำหรับละคอน เช่น มงกุฎ และ ชฎา เป็นต้นเรียกกันว่า "*ศิรษะครู*" พร้อมด้วยเครื่องอุปกรณ์ในการแสดงโขนละคอนบางอย่าง นำออกมาตั้งประจำยนโต๊ะบูชา ส่วนบรรดาศิลปินทางดนตรีก็จัดตั้งศีรษะครูทางดนตรีคือศีรษะพระนารทมุนีและศีรษะพระปัญจสีขรเทพคนธรรพ์ พร้อมด้วยเครื่องดนตรีไทยชนิดต่าง ๆ แล้วต่างฝ่ายก็นำเครื่องสังเวย มีขายศรี, เหล้า, ข้าว, หัวหมู, เป็ด, ไก่ เป็นต้น มาจัดวางตรงหน้าโต๊ะบูชา แล้วมอบให้ครูศิลปินผู้ใหญ่ในศิลปนั้น ๆ แต่ละฝ่าย (ซึ่งมีประเพณีกำหนดไว้ว่าต้องเป็นผู้ชาย) แต่งตัวนุ่งผ้าขาวห่มผ้าขาว เข้าประกอบพิธี โดยเฉพาะ พิธีอัญเชิญสังเวยครูทางนาฏศิลปนั้น บรรดาศิลปินผู้เป็นศิษย์รุ่นใหญ่จะช่วยกันยกภาชนะเครื่องสังเวยขึ้นรำถวายก่อน แล้วนำเครื่องสังเวยไปวางหน้าโต๊ะบูชา ครูผู้ใหญ่ทางนาฏศิลปก็กล่าวคำอัญเชิญเทพเจ้าผู้เป็นครูประจำศิลป และอัญเชิญครูอาจารย์ศิลปินผู้ล่วงลับไปแล้ว มารับเครื่องสังเวยบูชา พร้อมกันนี้ก็มีวงดนตรีบรรเลงเพลงอัญเชิญ

เทพเจ้าและครูอาจารย์ผู้ล่วงลับไปแล้วนั้นประกอบพิธีไปเป็นระยะ ๆ ด้วย ตอนทำพิธีอัญเชิญและสังเวยครูนี้มีกำหนดว่าต้องทำให้เสร็จภายในเที่ยงวัน แล้วบรรดาศิลปีนผู้เป็นศิษย์ ก็ช่วยกัน *"ถอน"* เครื่องสังเวยออกจากที่และบางทีศิลปีนผู้เป็นศิษย์ก็ถือภาชนะเครื่องสังเวยยกขึ้นรำกันตอนนี้ก็มี

เสร็จการบูชาและสังเวยแล้ว ครูศิลปีนผู้ใหญ่ทั้งฝ่ายนาฏศิลปและดุริยางคศิลป ก็พรมน้ำมนต์และเจิมหน้าผากให้แก่ศิษย์ทุกคนที่มาร่วมพิธี แต่ครูศิลปีนผู้ใหญ่ทั้งสองนั้น นอกจากเจิมหน้าผากให้แก่ศิษย์แล้ว จะต้องทำพิธี *"ครอบ"* ให้แก่ศิษย์ด้วย *"พิธีครอบ"* ทางนาฏศิลป ก็คือ ครูศิลปีนผู้ใหญ่นำเอาศีรษะฤาษีและหัวโขน มงกุฎ ชฎา ฯลฯ ที่รวมเรียกกันว่า *"ศีรษะครู"* สำหรับใช้ในการแสดงโขนและละคอน ซึ่งนำมาตั้งบูชาในการพิธีนั้น สวมลงไปบนศีรษะของศิษย์ที่ละคน ๆ จนทั่ว เรียกว่า *"พิธีครอบโขนละคอน"* เสร็จแล้ว ครูศิลปีนผู้ใหญ่ ก็นำบรรดาศิษย์ทั้งหลายรำพร้อมกับดนตรีที่บรรเลง เรียกกันว่า *"รำถวายมือ"* ส่วนพิธีครอบทางดุริยางคศิลปนั้น ครูศิลปีนผู้ใหญ่จะต้องจับมือให้ศิษย์

ตีเครื่องดนตรีที่เป็นหลัก คือ ฆ้องวงใหญ่ หรือตะโพน เพลงที่ขับมือครอบให้ตีนั้น เรียกว่า "เพลงครู" มีสูงต่ำลดหลั่นกันไปเป็นชั้น ๆ แล้วแต่ศิษย์ผู้นั้นจะขึ้นถึงชั้นไหน และขับมือให้ตีเพียงประโยคต้นประโยคเดียว ๓ ครั้ง เป็นเสร็จพิธี*

พิธีไหว้ครูประจำปี ของโรงเรียนนาฏศิลป์ ที่จัดเป็นพิธีใหญ่ โดยปรกติปีละครั้ง และจะต้องจัดให้มีในวันพฤหัสบดีในตอนต้นของภาคเรียนภาคแรก ของปีการศึกษา เพื่อครูศิลปและนักเรียนจะได้เริ่มสอนและเริ่มเรียนกันไปโดยเรียบร้อยและสะดวกใจตั้งแต่ตอนแรกเปิดภาคเรียนภาคต้น พิธีไหว้ครูประจำปีของโรงเรียนนาฏศิลปนั้น จัดทำเป็นระเบียบดังนี้ :—

(๑) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์และฉันภัตตาหาร แล้วอนุโมทนา

(๒) พิธีไหว้ครูสามัญ

(๓) พิธีไหว้ครูนาฏศิลปและดุริยางคศิลป์

(๔) พิธีครอบของครูฝ่ายนาฏศิลปและดุริยางคศิลป์

---

* ผู้ใคร่ทราบเรื่องเกี่ยวกับพิธีไหว้ครูและวิธีครอบโดยพิสดาร โปรดดูหนังสือ "โขน" บทที่ ๑๔ และ Thai Culture, New Series, No. 11

การอวดผลของการศึกษาศิลป

โดยเหตุที่กรมศิลปากรเป็นกรมเจ้าหน้าที่ผู้ทำนุบำรุงและรักษาแบบแผนศิลปและวัฒนธรรมแบบฉบับของไทย และเมื่อได้รับโอนครูอาจารย์และศิลปินทางนาฏศิลปและดุริยางคศิลปประจำราชสำนัก พร้อมทั้งเครื่องดนตรีและเครื่องโขนละคอนบางส่วนของพระมหากษัตริย์มาอยู่ในอารักขาด้วย ดังกล่าวมาแล้วในเบื้องต้น หลักการนาฏศิลปและดุริยางคศิลปของโรงเรียนนี้ จึงเป็นศิลปแบบฉบับ เช่น ดนตรีไทย โขน ระบำ และละคอนรำ เป็นต้น ศิลปเหล่านี้พระมหากษัตริย์ได้ทรงทำนุบำรุงและปรับปรุงแก้ไขมาโดยลำดับ จนเป็นศิลปอันประณีตงดงามประจำราชสำนัก และโปรดเกล้า ฯ ให้รักษาไว้เป็นแบบฉบับแห่งศิลปอันดีของชาติ สืบต่อกันมาหลายยุคและตลอดเวลาหลายร้อยปี ซึ่งในกาลก่อน เป็นศิลปที่ประชาชนหรือบุคคลภายนอกยากที่จะมีโอกาสได้ชม นอกจากพระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้า ฯ ให้จัดพระราชทานในโอกาสบางครั้งบางคราว

แต่เมื่อศิลปินและศิลปเหล่านี้ได้มารวมอยู่ในความอำนวยการของกรมศิลปากร เช่นในบัดนี้แล้ว กรมศิลปากรจึงจัดหลักสูตรการสอนการเรียนขึ้นในโรงเรียน

นาฏศิลป เพื่อบำรุงรักษาแบบศิลปที่ดีไว้เป็นสมบัติของชาติตลอดไป และเพื่อการเผยแผ่ศิลปอันมีแบบแผนและประณีตเหล่านี้ ให้ได้ดูได้ชมกันโดยแพร่หลายและกว้างขวาง จึงกำหนดเปิดการแสดงนาฏศิลปและดุริยางคศิลปให้ประชาชนมีโอกาสได้ชม ณ โรงละคอนศิลปากรเดิม ระหว่างเวลาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนพฤษภาคม เป็นประจำปี โดยจัดให้นักเรียนของโรงเรียนนาฏศิลปร่วมแสดงสมทบกับครูและข้าราชการศิลปินของกรมศิลปากรบ้าง ให้แสดงโดยนักเรียนล้วนบ้าง เพื่อให้นักเรียนของโรงเรียนนี้เกิดความชำนิชำนาญในศิลปที่ตนศึกษาอบรมมา ซึ่งย่อมจะให้เกิดผลในทางปฏิบัติโดยแท้จริงแก่นักเรียนเหล่านั้นยิ่งขึ้น

โดยปรกติถือเป็นหน้าที่ของนักเรียนและครูนาฏศิลปของโรงเรียนนี้อยู่ด้วยที่จะต้องเข้าร่วมในการแสดง เมื่อทางราชการสั่งให้กรมศิลปากรจัดแสดงต้อนรับแขกเมืองผู้มีเกียรติของรัฐบาล เช่นจัดแสดงต้อนรับสมาชิกสหภาพรัฐสภา ซึ่งเข้ามาประชุมในกรุงเทพ ฯ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๙ จัดแสดงต้อนรับ พณ ฯ ลินดอน จอนสัน รองประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา

เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ และจัดแสดงต้อนรับ พณฯ ฮายาโตะ อิเคดะ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๔ และจัดแสดงต้อนรับพระราชอาคันตุกะผู้สูงศักดิ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จฯ พระบรมราชินีนาถ เช่น จัดแสดงถวายในโอกาสทรงต้อนรับเจ้าหญิงอเล็กซานดราแห่งเคนท์ เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๐๒ จัดแสดงถวายในโอกาสที่พระเจ้าเลียวโปลด์ อดีตกษัตริย์แห่งเบลเยี่ยม และพระชายาเสด็จเยือนประเทศไทย ในฐานะพระราชอาคันตุกะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๔ จัดแสดงในโอกาสทรงต้อนรับ พณฯ โซการ์โน ประธานาธิบดีแห่งประเทศอินโดนีเซีย มาเยือนประเทศไทยในฐานะเป็นอาคันตุกะผู้สูงเกียรติของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๔ จัดแสดงถวายเนื่องในโอกาสที่ พณฯ ดี. อาตูโร ฟรอนดิซี ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐอาเยนตินา มาเยือนประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ และจัดแสดงถวาย เนื่องในโอกาสที่พระเจ้าเฟรเดริกที่ ๙

และพระราชินีอินกริด แห่งประเทศเดนมาร์กเสด็จเยือนประเทศไทย ในฐานะเป็นพระราชอาคันตุกะผู้สูงศักดิ์ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จ ฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๕

การแสดงนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ของนักเรียนดังกล่าวมานั้น นอกจากได้มีส่วนร่วมมือช่วยเหลือเป็นประโยชน์แก่ราชการแล้ว ยังถือเป็นเกียรติแก่ศิลปินและสถานศึกษาแห่งนี้ตลอดมา

ปรากฏการทางศิลปของโรงเรียนนาฏศิลป

เมื่อได้ปรับปรุงการศึกษาของโรงเรียนนาฏศิลป์ให้เป็นสถานที่ศึกษานาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์แบบฉบับของไทย โดยอนุรูปแก่การที่จะผดุงรักษาไว้ซึ่งศิลปแบบฉบับของชาติแล้ว และเมื่อกิจการได้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ ในระยะกาลภายหลังมหาสงครามนี้ ก็ปรากฏมีผู้สนใจใคร่รู้กิจการและมาขอชมการแสดงของโรงเรียนเนือง ๆ และที่นำกิตติศัพท์ของโรงเรียนนี้เผยแผ่ออกไปภายนอกประเทศก็มีไม่น้อย จึงเป็นการจูงใจให้ชาวต่างประเทศที่เป็นนักท่องเที่ยว นักธุรกิจ และข้าราชการ ซึ่ง

ผ่านเข้ามาในประเทศไทย เกิดความสนใจหาโอกาสมาชมกิจการของโรงเรียน และขอชมการแสดงเบ็ดเตล็ดของนักเรียนเนือง ๆ ที่มาขอถ่ายภาพการแสดงของครูและนักเรียนโดยตรงก็มี ติดต่อขอถ่ายเป็นภาพยนตร์ไปก็มี ทั้งมีศิลปินชาวต่างประเทศติดต่อและขอเข้ารับฝึกหัดทั้งนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ของไทยจากโรงเรียนนี้ ก็มีเนือง ๆ ทั้งปรากฏมีผู้เขียนบทความเกี่ยวกับนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ของสถานศึกษาแห่งนี้ แล้วนำไปลงพิมพ์เผยแผ่ในหนังสือวารสารของต่างประเทศพร้อมด้วยภาพถ่าย กิตติศัพท์ของโรงเรียนนี้จึงเป็นที่รู้จักกันโดยแพร่หลายกว้างขวางโดยลำดับมา

นอกจากนั้น รัฐบาลไทยและองค์การในต่างประเทศได้สนับสนุนให้คณะครูและนักเรียนนาฏศิลป์ของโรงเรียนนาฏศิลป กรมศิลปากร นำโขนละครและดุริยางคศิลป์ของไทยไปเผยแผ่ในประเทศใกล้เคียง หลายครั้งหลายคราว เช่น ในปลายปี พ.ศ. ๒๔๙๘ ได้ร่วมไปกับคณะทูตสันถวไมตรีไทย ไปแสดง ณ นครย่างกุ้ง ในสหภาพพม่า เป็นเวลา ๑๖ วัน ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้ร่วมไปกับคณะทูตสันถวไมตรีไทย ไปแสดง ณ นครเวียงจันทน์

ในพระราชอาณาจักรลาว เป็นเวลา ๕ วัน ในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้ไปแสดง ณ กรุงโคเป็นเฮเก็น เนื่องในโอกาสที่ประเทศเดนมาร์กกับประเทศไทยมีสัมพันธไมตรีทางการค้ามาครบ ๑๐๐ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้ส่งนาฏศิลปไทยจากโรงเรียนนี้ไปแสดง ณ เมืองฮ่องกง เนื่องในงานชุมนุมศิลปทางนาฏศิลปด้านอาเซียในฤดูหนาว ในต้นปี พ.ศ. ๒๕๐๔ รัฐบาลไทยได้ร่วมกับรัฐบาลฟิลิปปินส์ในการจัดแสดงงานสากลระหว่างชาติในอาเซีย และได้ส่งคณะนาฏศิลปไทยซึ่งประกอบด้วยครูและอาจารย์ โรงเรียนนาฏศิลปไปแสดง ณ นครมานิลา ระหว่างวันที่ ๘ ถึง ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๔ ทั้งในโอกาสนั้น ได้รับเชิญจากแม่ทัพเรืออเมริกันให้ไปแสดงให้ทหารเรืออเมริกันได้ชม ณ ฐานทัพอากาศอเมริกัน Clarkfield เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๔ ด้วย และระหว่างวันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๔ ถึงวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ รัฐบาลไทยได้ส่งคณะนาฏศิลปจากโรงเรียนนาฏศิลป กรมศิลปากรไปแสดงนาฏศิลปและดนตรีไทย ณ นครโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น เนื่องในงานแสดงดนตรีของตะวันออกและตะวันตก (The 1961 Tokyo East-West Music Encounter)

ท่านผู้สนใจในศิลปทางนาฏศิลป์แบบฉบับของไทย ซึ่งไม่อาจเดินทางเข้ามาชมภายในประเทศ อาจชมได้จากภาพยนตร์เรื่องนี้วเพชรและอื่น ๆ ซึ่งกรมศิลปากรได้ถ่ายทำขึ้นและนำไปฉายเนื่องในการแสดงสากลระหว่างชาติ ณ กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยี่ยม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ เป็นครั้งแรก ต่อจากนั้นมาก็ได้มีผู้ขอซื้อฉบับกอปปี้ไปฉายในประเทศต่าง ๆ หลายประเทศ ทำให้นาฏศิลป์ที่ถูกแบบฉบับของไทยได้เป็นที่รู้จักกันโดยถูกต้องแพร่หลายออกไป

อนาคตของผู้สำเร็จการศึกษา จากโรงเรียนนาฏศิลป์

การศึกษาของโรงเรียนนี้ ถือเป็นตลาดวิชา ซึ่งกุลบุตรกุลธิดาจะสมัครเข้ามาศึกษาเล่าเรียนได้ ตามระเบียบข้อบังคับและหลักสูตรของโรงเรียน กรมศิลปากรมิได้รับประกันอาชีพและมิได้รับรองว่าจะจัดหางานให้แก่นักเรียนผู้เรียนจบตามหลักสูตร แต่กรมศิลปากรอาจ

เลือกรับนักเรียนผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนาฏศิลป แล้ว บรรจุเข้ารับราชการในกรมศิลปากรตามความจำเป็นแก่ความต้องการของราชการ แม้กระนั้น กรมศิลปากร ในปัจจุบัน โดยอนุมัติของสำนักนายกรัฐมนตรี ก็ได้ทำความตกลงกับ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. วางหลักเกณฑ์กำหนดมาตรฐานขั้นแรกของนักเรียนที่เรียนจบชั้นในโรงเรียนนาฏศิลปไว้แล้ว ดังนี้ :—

(๑) ผู้เรียนจบนาฏศิลปชั้นต้นปีที่ ๖ ถ้ารับราชการในกรมศิลปากร บรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวาในอัตรา ๕๐๐ บาท โดยมิต้องสอบแข่งขัน

(๒) ผู้เรียนจบนาฏศิลปชั้นกลางปีที่ ๓ ถ้ารับราชการในกรมศิลปากร บรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา ในอัตรา ๖๐๐ บาท โดยมิต้องสอบแข่งขัน

(๓) ผู้เรียนจบนาฏศิลปชั้นสูงปีที่ ๒ จะบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี ได้ในอัตรา ๗๕๐ บาท เท่ากับผู้สำเร็จวิชาประโยคครูมัธยม หรืออนุปริญญา

กฎ ก.พ. ดังกล่าวนี้ ยังมีหน่วยราชการอื่น ๆ ซึ่งต้องประสงค์จะรับนักเรียนผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนี้ได้ทำความตกลงกับ ก.พ. ขอนำไปใช้เพื่อรับผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนาฏศิลป์ ให้สามารถเข้ารับราชการในหน่วยราชการนั้น ๆ ได้ด้วย ก็มีขึ้นแล้วหลายแห่ง

ในปัจจุบัน แม้ผู้สำเร็จนาฏศิลป์ชั้นสูง จากโรงเรียนนาฏศิลป์ ของกรมศิลปากร จะได้บรรจุให้เป็นครูผู้สอนวิชาศิลป์ในโรงเรียนและสถานที่ศึกษาต่าง ๆ ของหน่วยราชการและของเอกชนหลายแห่งแล้ว แต่คงยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการ และปรากฏว่าศิลป์ทางนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ ทั้งที่เป็นแบบฉบับในราชสำนักและที่เป็นการเล่นพื้นเมือง ซึ่งปรับปรุงขึ้นใหม่ในโรงเรียนนาฏศิลป์นี้ ได้เป็นที่นิยมและนำเอาไปเป็นแบบอย่างการฝึกสอนและการแสดงโดยแพร่หลาย ทั้งในพระนครและต่างจังหวัด ตลอดจนในสถานการจัดแสดงต้อนรับนักท่องเที่ยวทั่วไป ซึ่งเดินทางเข้ามาสู่กรุงเทพพระมหานคร

โรงเรียนนาฏศิลปของกรมศิลปากร คงยึดมั่นที่จะดำเนินการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนดังกล่าวมาข้างต้น โดยมุ่งหมายที่จะให้ผู้ที่รักอาชีพศิลปเป็นศิลปิน ผู้มีฐานะเป็นที่นิยมยกย่อง เช่นศิลปินที่ดีในนานาประเทศ และช่วยกันอำรงรักษาไว้ซึ่งนาฏศิลปและดุริยางคศิลปที่ประณีตและงดงามประจำชาติของไทย ให้ยืนยงคงอยู่ตลอดไป ทั้งได้พยายามเผยแผ่ศิลปด้านนี้ของไทยให้เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายไปในนานาประเทศโดยกว้างขวางยิ่งขึ้นโดยลำดับ.

กรมศิลปากร

๒๙ มกราคม ๒๕๐๕

หลวงวิลาศวงงาม อาจารย์อาวุโสทางนาฏศิลปไทย
เตรียมตัวเข้าทำพิธีไหว้ครูนาฏศิลปเบื้นประจำปี
ณ โรงเรียนนาฏศิลป กรมศิลปากร

หลวงวิลาศวงงาม กำลังทำพิธีไหว้ครูนาฏศิลป ประจำปี ณ โรงเรียนนาฏศิลป กรมศิลปากร

หลวงวิลาศวงงาม กำลังเจิมให้แก่นาฏศิลปิน ภายหลังทำพิธีไหว้ครูนาฏศิลปประจำ

หลวงวิลาศวงงาม กำลังทำพิธีครอบให้แก่นาฏศิลปิน

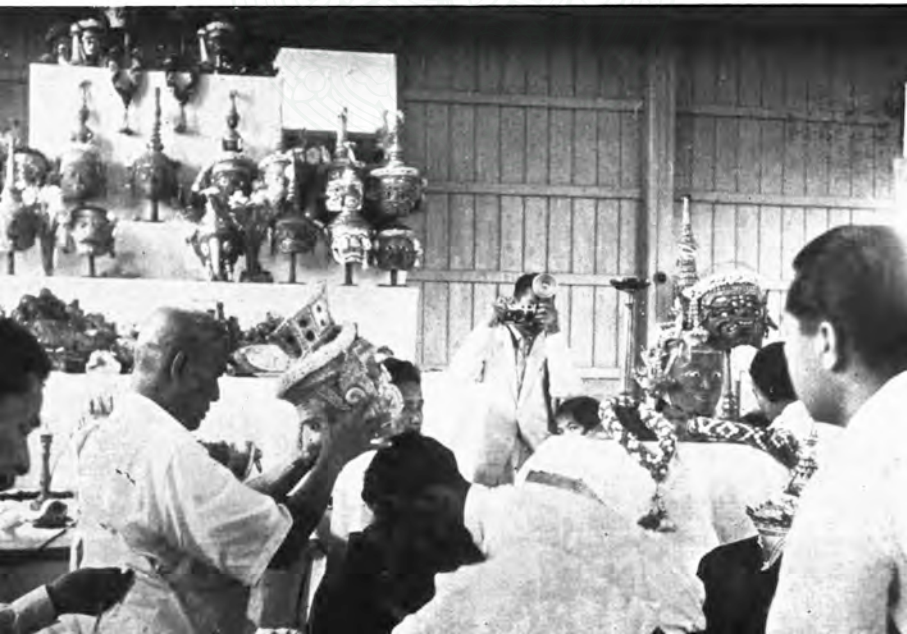

ระเบียบการ

ของ

โรงเรียนนาฏศิลป

ระเบียบการรับสมัครนักเรียนประเภทไปมา

ของ

โรงเรียนนาฏศิลป กรมศิลปากร

โรงเรียนนาฏศิลป กรมศิลปากร กำหนดระเบียบว่าด้วยการรับสมัครนักเรียนเพื่อเข้าศึกษาในโรงเรียนนาฏศิลป ไว้ดังต่อไปนี้

ก. การรับนักเรียน

เปิดรับสมัครนักเรียนชาย – หญิง เฉพาะชั้นต้น ปีที่ ๑ พร้อมกับโรงเรียนรัฐบาลทุกแห่ง

ข. คุณสมบัติของผู้สมัคร

๑. ต้องมีความรู้สอบไล่ได้ชั้นประถมปีที่ ๔

๒. มีร่างกายสมบูรณ์ ไม่ทุพพลภาพ หรือพิการส่วนใดส่วนหนึ่ง ผู้มีใบหน้างามและรูปทรงสมส่วน กระแสเสียงไพเราะ พึงได้รับการพิจารณาก่อน

๓. มีความประพฤติเรียบร้อย โดยมีผู้ปกครองรับรองเป็นหลักฐาน

๔. อายุไม่เกิน ๑๓ ปี ในวันเปิดภาคต้น สำหรับผู้สมัครเข้าเรียนในชั้นต้นปีที่ ๑

๕. มีผู้รับรองอุดหนุนค่าบำรุงการศึกษา และค่าใช้จ่ายเกี่ยวแก่การศึกษา

ค. การสมัครเข้าสอบคัดเลือก

๑. ให้ผู้สมัครสอบคัดเลือกแจ้งความจำนงเลือกเรียนสาขาใดสาขาหนึ่งตามหลักสูตรของโรงเรียน ดังนี้

ก. *นาฏศิลป์ไทย* ได้แก่ ระบำ โขน ละครรำ รวมทั้งละครนอก ละครใน ละครดึกดำบรรพ์ และนาฏกรรมอื่น ๆ

ข. *ดุริยางค์ไทย* ได้แก่ ปี่พาทย์ เครื่องสาย มโหรี ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

ค. *คีตศิลป์ไทย* ได้แก่ ขับร้องเพลงชั้นเดียว สองชั้น สามชั้น เพลงเถา เพลงตับ เพลงเรื่อง เพลงโขนละคร ขับเสภา พากย์และบอกบท ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

ง. *ดุริยางค์สากล* ฝึกโสตประสาท บันทึกเสียงดนตรีที่ฟัง ขับร้อง ปฏิบัติปีอาโนและเครื่องดนตรีประจำวงซิมโฟนี ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

จ. *คีตศิลปสากล* ขับร้องเพลงเดี่ยว เพลงหมู่ ปฏิบัติปีอาโน ทฤษฎีและประวัติดุริยางค์สากล ภาษาต่างประเทศ ฝึกโสตประสาท และสรีรศาสตร์ในส่วนที่เกี่ยวกับอวัยวะออกเสียง

๒. ให้ผู้สมัครนำหลักฐานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ไปแสดงในวันสมัคร คือ

(๑) ใบสุทธิหรือประกาศนียบัตร แสดงว่าสอบไล่ได้ชั้นประถมปีที่ ๔
หากยังไม่ทราบผลการสอบไล่ ให้ใช้ใบรับรองของโรงเรียนแทนได้

(๒) สำเนาทะเบียนสำมะโนครัว เพื่อตรวจสอบอายุผู้สมัคร

(๓) ใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันชั้น ๑ รับรองว่าไม่มีโรคติดต่อหรือโรคอื่นใด อันจะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาเล่าเรียน

(๔) รูปถ่ายขนาด ๒ นิ้ว หน้าตรง ถ่ายมาแล้วไม่เกิน ๖ เดือน จำนวน ๒ รูป

(๕) ค่าธรรมเนียมสมัครสอบคัดเลือกคนละ ๑๐ บาท (สิบบาทถ้วน)

(๖) ต้องมีผู้ปกครองนำมาสมัคร และลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐาน

ง. วิชาที่สอบ

ก. ภาควิชาการ เวลา ๓ ชั่วโมง คะแนนเต็ม ๑๐๐
สังคมศึกษา
ภาษาไทย
คณิตศาสตร์

ข. ภาคศิลป คะแนนเต็ม ๑๐๐
ทดสอบภาคปฏิบัติและสัมภาษณ์

(นาฏศิลปชั้นต้นปีที่ ๔

ก. ภาควิชาการ เวลา ๓ ชั่วโมง คะแนนเต็ม ๑๐๐

สังคมศึกษา
ภาษาไทย
ภาษาอังกฤษ

ข. ภาคศิลป คะแนนเต็ม ๑๐๐
ทดสอบภาคปฏิบัติและสัมภาษณ์)

จ. วันสอบคัดเลือกและประกาศผล

โรงเรียนจะทำการสอบคัดเลือกพร้อมกันกับโรงเรียนรัฐบาลทุกแห่ง ซึ่งจะได้แจ้งให้ทราบในวันรับสมัครรวมทั้งวันประกาศผลด้วย

ภาคเช้า เวลา ๐๙.๐๐ — ๑๒.๐๐ น. สอบข้อเขียน
ภาคบ่าย เวลา ๑๓.๐๐ — ๑๖.๐๐ น. ทดสอบศิลปและสัมภาษณ์

ฉ. ข้อปฏิบัติสำหรับผู้เข้าสอบคัดเลือก

๑. แต่งเครื่องแบบนักเรียนของโรงเรียนเดิมให้เรียบร้อย
๒. นำใบสมัครสอบมาแสดงต่อผู้คุมสอบ
๓. นำเครื่องเขียนมาเอง นอกจากกระดาษเขียนคำตอบและกระดาษซับ ซึ่งทางโรงเรียนจะจ่ายให้

๔. มาถึงสถานที่สอบก่อนเวลาเริ่มสอบตามสมควร หากมาสายเกินกว่า ๑๕ นาที จะไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าสอบ

๕. ห้ามนำตำราหรือเอกสารใด ๆ เข้าห้องสอบ

๖. ห้ามพูดหรือติดต่อกับผู้อื่นนอกจากผู้คุมสอบ และห้ามทำเสียงดัง หรือก่อความรบกวนใด ๆ ทั้งในห้องสอบและในบริเวณใกล้เคียง

๗. เมื่อเข้าห้องสอบแล้ว จะออกนอกห้องหรือลุกจากที่ไม่ได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้คุมสอบ

๘. ผู้เข้าสอบต้องปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามคำสั่งในข้อสอบ หรือที่ผู้คุมสอบแจ้งให้ทราบ

๙. เมื่อทำเสร็จแล้ว ต้องส่งกระดาษคำตอบให้ผู้คุมสอบก่อน จึงจะออกนอกห้องสอบได้

๑๐. ผู้คุมสอบมีอำนาจที่จะทำการตรวจค้นผู้ที่สงสัยว่าทำการทุจริต และมีอำนาจสั่งให้ผู้เข้าสอบที่ละเมิดข้อบังคับว่าด้วยการสอบนี้ ออกนอกห้องสอบได้

ช. ผู้สอบคัดเลือกได้แล้วให้ปฏิบัติดังนี้

๑. นำผู้ปกครองไปทำหนังสือมอบตัว หนังสือสัญญารับอุดหนุนในเรื่องค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตลอดจนรับผิดชอบในความประพฤติของนักเรียนผู้นั้น ตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียน

๒. ชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ให้เป็นที่เรียบร้อยในวันทำใบมอบตัว ถ้าพ้นกำหนดนี้จะถือว่าสละสิทธิ และโรงเรียนอาจรับผู้อื่นเข้าแทนต่อไป

๓. นำหลักฐานใบสำคัญการชำระค่าบำรุงการศึกษาไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน ในวันเปิดเรียนวันแรกของภาคต้น

๔. ต้องนำผู้ปกครองพบกับอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ที่อาจารย์ใหญ่มอบหมาย ก่อนเริ่มต้นการเรียน เพื่อฟังคำชี้แจงระเบียบการต่าง ๆ หลักการศึกษาและนโยบายของโรงเรียนตามวันและเวลาที่โรงเรียนจะได้นัดหมายโดยพร้อมเพรียงต่อไป

๕. นักเรียนจะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนทั้งที่มีอยู่แล้วหรือที่จะมีต่อไปโดยเคร่งครัด

ซ. ค่าบำรุงการศึกษา

๑.	นาฏศิลปชั้นต้นปีที่	๑—๓	ปีละ ๕๐.๐๐ บาท
๒.	นาฏศิลปชั้นต้นปีที่	๔—๖	ปีละ ๑๐๐.๐๐ บาท
๓.	นาฏศิลปชั้นกลางปีที่	๑—๓	ปีละ ๑๕๐.๐๐ บาท
๔.	นาฏศิลปชั้นสูงปีที่	๑—๒	ปีละ ๒๐๐.๐๐ บาท
๕.	ค่าประกันของเสียหาย		๑๐๐.๐๐ บาท

หมายเหตุ ค่าประกันของเสียหายนี้ เสียครั้งเดียวแรกเข้าเรียน หากมิได้ทำอะไรเสียหาย จะขอรับคืนได้เมื่อพ้นจากการเป็นนักเรียนของโรงเรียนไปแล้ว ในกรณีที่นักเรียนทำของเสียหายในระหว่างเป็นนักเรียน ทางโรงเรียนจะได้แจ้งให้ผู้ปกครองทราบพร้อมทั้งหักเงินประกัน หากความเสียหายมีมากกว่าเงินประกัน ให้ผู้ปกครองนำมาชำระเพิ่มเติมให้ครบจำนวนตามที่โรงเรียนเรียกร้อง

ระเบียบการรับสมัครเข้าเป็นนักเรียนประจำ

ของ

โรงเรียนนาฏศิลป กรมศิลปากร

โรงเรียนนาฏศิลป มีวัตถุประสงค์ที่จะสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาวิชานาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ให้แพร่หลายไปในท้องถิ่น ตามนโยบายของกรมศิลปากร จึงเห็นเป็นการสมควรเปิดโอกาสให้นักเรียนทั้งชายและหญิง ผู้มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดได้เข้ามาศึกษาอบรมในโรงเรียนนาฏศิลป ซึ่งถ้าเป็นนักเรียนหญิง โรงเรียนจะรับให้เข้าอยู่ประจำในโรงเรียนตามระเบียบการดังนี้

ก. คุณสมบัติของผู้ที่โรงเรียนจะรับเข้าเป็นนักเรียนประจำ

๑. เป็นนักเรียนหญิง ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดจริง

๒. เป็นนักเรียนสังกัดจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง และมีหนังสือของทางราชการจังหวัดรับรองส่งมอบตัวมา

๓. เป็นผู้มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้สมัครเข้าเป็นนักเรียนประเภทไปมา คือ

(๑) ต้องมีความรู้สอบไล่ได้ชั้นประถมปีที่ ๔

(๒) มีร่างกายสมบูรณ์ ไม่ทุพพลภาพ หรือพิการส่วนใดส่วนหนึ่ง ผู้มีใบหน้างามและรูปทรงสมส่วน กระแสเสียงไพเราะพึงได้รับการพิจารณาก่อน

(๓) มีความประพฤติเรียบร้อย โดยมีผู้ปกครองรับรองเป็นหลักฐาน

(๔) อายุไม่เกิน ๑๓ ปี ในวันเปิดภาคต้นสำหรับผู้สมัครเข้าเรียนในชั้นต้นปีที่ ๑ และอายุไม่เกิน ๑๖ ปี สำหรับผู้สมัครเข้าเรียนในชั้นต้นปีที่ ๔

(๕) มีผู้รับรองอุดหนุนค่าอาหารเนื้อมอยู่ประจำ ค่าบำรุงการศึกษา และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่

ข. หลักเกณฑ์การพิจารณารับเข้าเป็นนักเรียนประจำ

๑. ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กล่าวไว้ในข้อ ก. ซึ่งโรงเรียนอาจรับให้เข้าเป็นนักเรียนประจำได้โดยไม่ต้องสอบคัดเลือก

๒. จังหวัดหนึ่ง ๆ จะส่งนักเรียนชายหรือหญิงในนามของจังหวัดได้เพียงคนเดียว จนกว่านักเรียนผู้ที่จังหวัดส่งไว้แล้วนั้นสำเร็จชั้นต้นปีที่ ๖ แล้ว จึงจะส่งนักเรียนอื่นในนามของจังหวัดนั้นได้อีก

๓. ใน ๔ จังหวัดภาคใต้ คือจังหวัดปัตตานี สตูล ยะลา นราธิวาส และจังหวัดที่ตั้งภาคการศึกษา อาจส่งนักเรียนในนามของจังหวัดได้กว่า ๑ คน แต่ไม่เกิน ๓ คน และต้องรอให้ผู้ที่ได้ส่งมาสำเร็จชั้นต้นปีที่ ๖ แล้ว จึงจะส่งคนใหม่ได้อีก เช่นเดียวกับจังหวัดอื่น ๆ

๔. นักเรียนสังกัดจังหวัดที่เป็นชาย จะต้องหาที่พักเอง โรงเรียนจะไม่รับเข้าอยู่ประจำ และถ้าจังหวัดใดส่งนักเรียนชายมาในนามของจังหวัดและครบจำนวนที่โรงเรียนรับไว้แล้ว ไม่มีสิทธิจะส่งนักเรียนหญิงเพิ่มอีก

๕. นักเรียนสังกัดจังหวัดที่เป็นหญิงทุกคนจะต้องเข้าอยู่ประจำในโรงเรียนจนสำเร็จชั้นต้นปีที่ ๖ จึงจะออกเป็นนักเรียนประเภทไปมาได้

ค. การหมดสิทธิเป็นนักเรียนประจำ

๑. นักเรียนประจำที่สำเร็จชั้นต้นปีที่ ๖ แล้ว หมดสิทธิในการอยู่ประจำ หากประสงค์จะศึกษาต่อให้เป็นนักเรียนประเภทไปมา เพื่อเปิดโอกาสให้จังหวัดส่งนักเรียนอื่นในนามของจังหวัดได้อีก

๒. นักเรียนประจำผู้ใด เมื่อหมดสภาพการเป็นนักเรียน ตามระเบียบของโรงเรียน จะต้องหมดสิทธิการอยู่ประจำด้วย และโรงเรียนจะแจ้งให้ทางจังหวัดเข้าสังกัดรับตัวคืน คือ

ก. สอบไล่ตกสองปีติดต่อกัน

ข. ถูกตัดคะแนนความประพฤติเกินกว่า ๕๐ คะแนน และไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าสอบไล่ปลายปีติดต่อกันสองปี

ค. กระทำความผิดอย่างร้ายแรง และทางโรงเรียนได้รับความเห็นชอบ จากอธิบดีกรมศิลปากรอนุมัติให้จำหน่ายชื่อออกจากโรงเรียนได้

ง. กำหนดการรับสมัคร

ผู้ที่จะสมัครเข้าเป็นนักเรียนประจำในโรงเรียนนาฏศิลปจะต้องยื่นความจำนงสมัครเข้าเรียนตามแบบฟอร์มที่กำหนด และมาติดต่อกับทางโรงเรียนให้เป็นที่เรียบร้อยภายในวันที่ ๗ พฤษภาคม ถ้าเลยกำหนดนี้จะไม่รับพิจารณา

จ. การสมัครเข้าเรียน

ผู้ที่จะสมัครเข้าเป็นนักเรียนประจำในโรงเรียนนาฏศิลป ให้ปฏิบัติดังนี้

๑. นำหนังสือรับรองส่งมอบตัวจากทางราชการจังหวัด ซึ่งนักเรียนมีภูมิลำเนาอยู่ มาติดต่อกับทางโรงเรียน

๒. เมื่อทางโรงเรียนตอบรับให้เข้าเป็นนักเรียนประจำได้แล้ว ให้ปฏิบัติดังนี้

ก. ผู้ปกครองมาทำหนังสือมอบตัว หนังสือสัญญารับอุดหนุนในเรื่องค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รับรองที่จะมอบตัวนักเรียนให้อยู่ในความปกครองของโรงเรียน และจะช่วยส่งเสริมให้ปฏิบัติตามกฎและรักษาระเบียบของโรงเรียนโดยเคร่งครัด

ข. นำเอกสารต่าง ๆ ต่อไปนี้มามอบให้ทางโรงเรียน ในวันทำใบมอบตัว คือ

(๑) ใบสุทธิหรือประกาศนียบัตรแสดงว่าสอบไล่ได้ชั้นประถมปีที่ ๔ หรือมัธยมปีที่ ๓ หรือประถมปีที่ ๗

(๒) สำเนาทะเบียนสำมะโนครัวเพื่อตรวจสอบอายุและวันเดือนปี

(๓) รูปถ่ายขนาด ๒ นิ้ว หน้าตรง ถ่ายมาแล้วไม่เกิน ๖ เดือน จำนวน ๒ รูป

(๔) ใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันชั้น ๑ รับรองว่าไม่มีโรคติดต่อ หรือโรคอื่นใดอันจะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาเล่าเรียน

ค. ชำระค่าธรรมเนียมอยู่ประจำและค่าบำรุงการศึกษาให้เรียบร้อยในวันทำใบมอบตัว

ฉ. ค่าธรรมเนียมและค่าใช้สอยส่วนตัว

นักเรียนประจำของโรงเรียนนาฏศิลปจะต้องเสียค่าธรรมเนียมในการอยู่ประจำ และค่าบำรุงการศึกษา และจะต้องมีเงินค่าใช้สอยส่วนตัว ดังนี้

๑. ค่าธรรมเนียมอยู่ประจำ ปีละ ๑,๘๐๐.๐๐ บาท (อาจผ่อนชำระเป็นเทอมๆละ ๖๐๐.๐๐ บาท ก็ได้ และต้องชำระภายใน ๗ วันแรกนับแต่วันเปิดเทอม)

๒. ค่าบำรุงการศึกษา

(๑) นาฏศิลปชั้นต้นปีที่ ๑–๓ ปีละ ๕๐.๐๐ บาท

(๒) นาฏศิลปชั้นต้นปีที่ ๔–๖ ปีละ ๑๐๐.๐๐ บาท

๓. ค่าประกันของเสียหาย ๑๐๐.๐๐ บาท

หมายเหตุ ค่าประกันของเสียหายนี้ เสียครั้งเดียวแรกเข้าเรียน หากมิได้ทำอะไรเสียหาย จะขอรับคืนได้เมื่อพ้นจากการเป็นนักเรียนของโรงเรียนไปแล้ว ในกรณีที่นักเรียนทำของเสียหายในระหว่างเป็นนักเรียน ทางโรงเรียนจะแจ้งให้ผู้ปกครองทราบพร้อมทั้งหักเงินประกัน หากความเสียหายมีมากกว่าเงินประกัน ให้ผู้ปกครองนำมาชำระเพิ่มเติมให้ครบตามจำนวนที่โรงเรียนเรียกร้อง

๔. ค่าใช้สอยส่วนตัว

๑. เครื่องอุปกรณ์ในการศึกษาและเครื่องใช้สำหรับอยู่ประจำในโรงเรียน นักเรียนจะต้องเป็นผู้จัดหามาเอง

๒. นักเรียนประจำ ให้มีเงินฝากแม่บ้าน สำหรับเป็นค่าใช้สอยส่วนตัวคนละไม่เกิน ๑๕๐.๐๐ บาท

๓. นักเรียนประจำจะเก็บเงินไว้เองไม่ได้ ต้องนำฝากไว้ในยัญชีของโรงเรียนและเบิกใช้ได้ตามความจำเป็น

ช. เครื่องแต่งกายและเครื่องใช้เบ็ดเตล็ด

๑. *เครื่องแต่งกาย*

(๑)	เครื่องแบบนักเรียน (กระโปรง เสื้อ ผ้าผูกคอ)	๕ ชุด
(๒)	เครื่องแต่งกายอยู่กับบ้าน (กระโปรง เสื้อสีสุภาพ)	๕ ชุด
(๓)	เครื่องชั้นใน (เสื้อ กางเกง กระโปรงชั้นใน)	๕ ชุด
(๔)	ผ้าเช็ดหน้า	๖ ผืน
(๕)	ผ้าเช็ดตัวใหญ่	๒ ผืน
(๖)	ผ้าขนหนูเล็กเช็ดหน้า	๔ ผืน
(๗)	เสื้อกางเกงนอน	๓ ชุด
(๘)	ผ้าห่มนอน	๒ ผืน
(๙)	ถุงเท้านักเรียน	๔ คู่
(๑๐)	รองเท้านักเรียน	๑ คู่
(๑๑)	รองเท้าแตะ	๑ คู่
(๑๒)	เสื้อคลุมอาบน้ำ	๑ ตัว
(๑๓)	เสื้อกันหนาว	๑ ตัว

๒. *เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด*

๑. แปรงและยาสีฟัน
๒. สบู่
๓. หวี
๔. กระจก
๕. ขันน้ำ
๖. แก้วน้ำ
๗. เตารีด
๘. ถังซักผ้า

หมายเหตุ ห้ามนำสิ่งของมีค่า เช่น เครื่องประดับ เข็มขัดเงิน ทอง นาก หรือทำด้วยวัตถุมีค่ามาก เช่น ขันเงิน หรือทอง หรือนาก มาใช้ในโรงเรียนเป็นอันขาด

ซ. การส่งเงินทางธนาณัติ

ให้ส่งในนามนักเรียน สั่งจ่ายไปรษณีย์หน้าพระลาน ทางโรงเรียนจะจัดการรับให้ โดยนักเรียนไม่ต้องเสียเวลาไปรับด้วยตนเอง ไม่ควรส่งไปรษณีย์แห่งอื่น ซึ่งจะไม่สะดวกแก่การไปรับ

ฌ. กำหนดวันเปิดภาคเรียน

ภาคต้น

เปิดเรียน	วันที่ ๑๗ พฤษภาคม
วันสุดท้ายของภาค	วันที่ ๒๒ สิงหาคม
ปิดภาคต้น	วันที่ ๒๓ สิงหาคม ถึง ๓๑ สิงหาคม รวม ๙ วัน

ภาคกลาง

เปิดเรียน	วันที่ ๑ กันยายน
วันสุดท้ายของภาค	วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน
ปิดภาคกลาง	วันที่ ๑ ธันวาคม ถึง วันที่ ๑๐ ธันวาคม รวม ๑๐ วัน

ภาคปลาย

เปิดเรียน	วันที่ ๑๑ ธันวาคม
วันสุดท้ายของภาค	วันที่ ๑๕ มีนาคม
ปิดภาคปลาย	วันที่ ๑๖ มีนาคม ถึง วันที่ ๑๖ พฤษภาคม รวม ๖๒ วัน

ญ. การเยี่ยมการรับนักเรียนออกนอกโรงเรียนและการกลับระหว่างปิดเทอม

๑. โรงเรียนจะมอบบัตร เยี่ยม รับ ส่ง ฉบับเดียวให้ไว้เป็นหลักฐานแก่ผู้ปกครอง ซึ่งได้ลงนามไว้ในสมุดฝากนักเรียน การเยี่ยม หรือรับ—ส่งทุกครั้ง ต้องนำบัตรฉบับนี้มาแสดงด้วย

๒. การเยี่ยม สำหรับผู้ปกครองเยี่ยมได้ครั้งละไม่เกิน ๑๕ นาที สำหรับผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ปกครอง

ให้มาพบแทน จะเยี่ยมได้ไม่เกิน ๑๐ นาที และจะเยี่ยมได้เฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์ภายในกำหนดเวลาซึ่งได้แจ้งไว้ในบัตร และผู้เยี่ยมจะต้องปฏิบัติตามระเบียบการเยี่ยมนักเรียนโดยเคร่งครัด

๓. การรับนักเรียนออกนอกโรงเรียน ต้องได้รับอนุญาตจากโรงเรียนเสียก่อนทุกครั้ง ตามปรกติโรงเรียนจะอนุญาตให้ผู้ปกครองรับนักเรียนออกนอกบริเวณได้เดือนละ ๒ ครั้ง และในโอกาสวันหยุดนักขัตฤกษ์และเทศกาลทุกครั้งผู้ปกครองต้องรับส่งด้วยตนเองและต้องติดต่อกับทางโรงเรียนเสียก่อน จึงจะนำนักเรียนออกไปได้

๔. การกลับระหว่างปิดภาค ระหว่างปิดภาคต้นและภาคกลาง นักเรียนจะกลับบ้านได้ไม่เกิน ๗ วัน ส่วนปิดภาคปลายนักเรียนจะกลับบ้านได้ในวันแรกปิดภาค คือ วันที่ ๑๖ มีนาคม และจะต้องกลับโรงเรียนในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม.

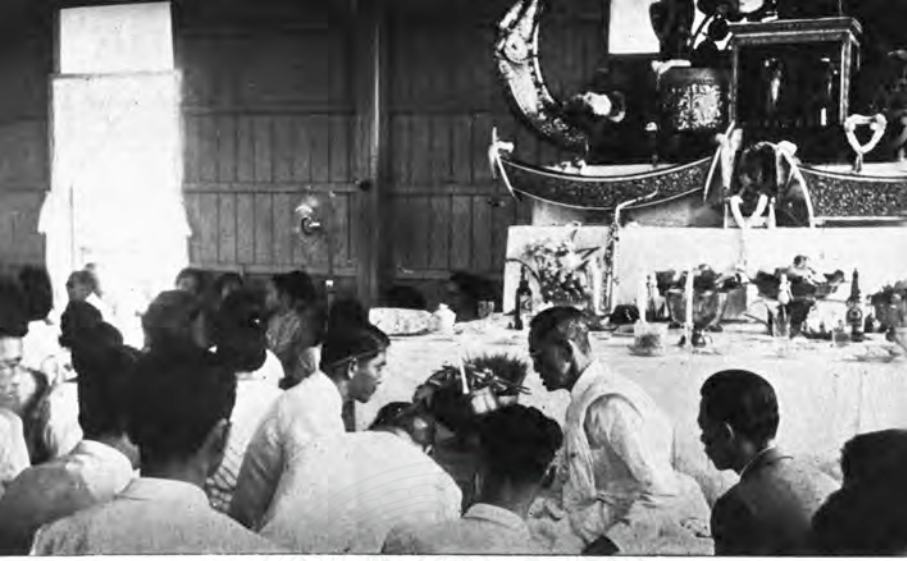

นายมนตรี ตราโมท อาจารย์อาวุโสทางดุริยางค์ไทย กำลังเจิมให้แก่ดุริยางคศิลปิน
ภายหลังทำพิธีไหว้ครูดุริยางคศิลปแล้ว

นายมนตรี ตราโมท กำลังทำพิธีครอบดุริยางค์ไทยให้แก่ นายเดวิด มอร์ตัน
นักศึกษาจากมหาวิทยาลัย คาลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา

นางสาว เบริล เกรย์
แห่งคณะบัลเล่ต์หลวง
ของอังกฤษ
กำลังฝึกหัดท่ารำแม่บท
ในโรงเรียนนาฏศิลป
กรมศิลปากร

นางสาว คอนสแตนส์ คอนช์
ครูสอนบัลเล่ต์อเมริกัน
กำลังฝึกหัดนาฏศิลปไทย
ในโรงเรียนนาฏศิลป
กรมศิลปากร

กิจวัตรประจำวันของนักเรียนประจำ
โรงเรียนนาฏศิลป กรมศิลปากร

๐๕.๓๐ น.	ตื่นนอน ทำเตียง
๐๖.๐๐ น.	อาบน้ำแต่งตัว (ผู้เป็นเวรทำความสะอาดเรือนนอน)
๐๖.๔๕ น.	อาหารเช้า
๐๗.๓๐ – ๐๘.๑๕ น.	เรียนพิเศษนาฏศิลป หรือดนตรี
๐๘.๒๐ น.	เข้าแถว
๐๘.๓๐ น.	เข้าเรียนภาคเช้า
๑๑.๓๐ น.	อาหารกลางวัน
๑๒.๓๐ น.	เข้าเรียนภาคบ่าย
๑๖.๓๐ น.	เลิกเรียน อาหารว่าง
๑๗.๐๐ น.	อาบน้ำเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย พักผ่อน
๑๘.๓๐ น.	อาหารเย็น

๑๙.๓๐ น.	ทำการบ้านและเรียนพิเศษวิชาสามัญ
๒๐.๓๐ น.	สวดมนต์และรับอบรมประจำวัน
๒๑.๐๐ น.	เข้านอน.

หมายเหตุ ๑. ในระหว่างเวลาเรียน ห้ามขึ้นเรือนนอน

๒. เนื่องจากจำนวนนักเรียนมาก จึงต้องแบ่งซักผ้า รีดผ้า เป็น ๒ วัน คือ วันเสาร์ และวันอาทิตย์

เวลา ๘.๓๐—๙.๓๐ น. ซักผ้า

เวลา ๑๔.๐๐ — ๑๖.๐๐ น. รีดผ้า

นิตยสาร "ศิลปากร"

เสนอผลงานของ

ท่านผู้ผ่านงานมาด้วยความชำนาญทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ

เป็นหนังสือนิตยสารที่พรั่งพร้อมด้วยความรู้

ประวัติศาสตร์ วรรณคดี โบราณคดี

และ

ศิลปสาขาต่าง ๆ

มีโน้ตเพลงดนตรีไทยพร้อมทั้งอธิบาย ลงเป็นประจำ

พิมพ์ออกจำหน่ายเป็นประจำในเดือน

พฤษภาคม กรกฎาคม กันยายน
พฤศจิกายน มกราคม และ มีนาคม

บอกรับเป็นรายปี ค่าบำรุงปีละ ๔๐ บาท นับ ๖ เล่มครบปี

จำหน่ายปลีกเล่มละ ๑๐ บาท

เชิญติดต่อบอกรับได้ที่

แผนกเผยแพร่และสถิติ สำนักงานเลขานุการกรมศิลปากร

ถนนหน้าพระธาตุ พระนคร

สั่งจ่ายที่ ป.ณ. หน้าพระลาน จังหวัดพระนคร

หนังสือคู่มือนักทัศนาจร

๑. อนุสารนำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรุงเทพ ฯ ราคา ๑ บาท

๒. อนุสารนำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
ประจำจังหวัดลพบุรี ราคา ๑ บาท

๓. อนุสารนำเที่ยวเมืองสุโขทัยเก่า ราคา ๑ บาท

๔. อนุสารนำเที่ยวเมืองศรีสัชชนาลัย ราคา ๑ บาท

๕. อนุสารนำเที่ยวพระนครคีรี (เขาวัง) เพชรบุรี ราคา ๑ บาท

๖. คู่มือนำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ราคา ๙ บาท

๗. นำชมโบราณวัตถุสถาน ในจังหวัดลพบุรี ราคา ๕ บาท

๘. นำชมโบราณวัตถุสถานสมัยทวารวดี ตำบลคูบัว
จังหวัดราชบุรี ราคา ๑๕ บาท

๙. นำชมโบราณวัตถุสถาน ตำบลพงตึก และบูชนียสถาน
พระแท่นดงรัง อำเภอท่ามะกา จังหวัดราชบุรี ราคา ๑๕ บาท

๑๐. นำเที่ยวพิมายและโบราณสถาน ในจังหวัดนครราชสีมา
นายมานิต วัลลิโภดม เรียบเรียง ราคา ๑๐ บาท

๑๑. ปราสาทหินวัดพนมวัน จังหวัดนครราชสีมา
นายมานิต วัลลิโภดม เรียบเรียง ราคา ๓ บาท

๑๒. ปราสาทพระวิหารในแง่ศิลป
ศาสตราจารย์ ศิลป พีระศรี เรียบเรียง ราคา ๕ บาท

๑๓. อนุสารนำชมปราสาทหินเขาพระวิหาร
นายมานิต วัลลิโภดม เรียบเรียง ราคา ๕ บาท

มีจำหน่ายที่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ทุกแห่ง